

196. o.

Prugberger Tamás

Érdek és érdekegyeztetés a jogban

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó helyett Az érdek és a jog néhány összefüggéséről	7
1. Az értéktől az érveig	7
2. Az érdek fogalmának kérdése	11
3. Az érdekek és szükségletek fajtái	14
4. Az érdekkonfliktusok szükségletek szerinti megkülönböztetése	15
5. Az érdekérvényesítés	17
6. Az érdekérvényesítés módja, eszközei	18
7. Az érdekérvényesítés területei és szintjei	19
8. Az érdek, mint jogi kategória	22
I. Az érdek fogalma, típusai és társadalmi működést elősegítő joghatás kiváltására alkalmas jellege	25
1. Az érdek fogalma, az érdektípusok osztályozása egymással, valamint az egyénnel és az egyes érdekcsoportok különböző társadalmi szegmensekkel fennálló kapcsolatuk	25
2. Az érdek, mint egyéni és társadalmi tevékenységet motiváló tényező	30
3. Az érdekegyeztetés tartalma, területe és struktúrája	40
II. A társadalmi szintű érdekvédelem és érdekvédelmi szervezetek, valamint az érdekegyeztetés kialakulásának főbb csomópontjai	47
1. <u>Előzmények</u>	47
2. A szövetkezet, mint a gazdálkodó (mezőgazdasági, iparosi és kiskereskedői), valamint a fogyasztó kisegzisztencia érdekvédelmi szervezete	50
2.1 A munkaszövetkezeti forma kialakulása és fejlődése	50
2.2. A beszerző, értékesítő, kiszolgáló és konzumszövetkezeti forma kialakulása és fejlődése	55
3. A szakszervezet mint munkavállalói tömegérdekvédelmi tényező. 68	
4. Az érdekvédelmi szervezeti rendszer továbbfejlődésére és globalizálódására utaló tendenciák	72
III. Az érdekegyeztetés közjogi intézményrendszere	75
1. A modern közjogi érdekegyeztetési mechanizmusrendszer kialakulása és fejlődési irányvonala	75
1.1 Általános elvi kérdések	75
2. A nyugat-európai közjogi érdekegyeztetési rendszer és magyarországi hatása	82
2.1. Jogalkotás és érdekegyeztetés	85

2.2. Jogalkalmazás és érdekegyeztetés	94
3. A központi, a területi/helyi, a kisebbségi/nemzetiségi és a közterületi csoportérdekek szervezeti síkon történő egyeztetésének a problémája.	101
3.1. Területi és nemzetiségi önkormányzati rendszer és érdekegyeztetés problémái Nyugat-Európában	101
3.2. A területi és nemzetiségi önkormányzati és érdekegyeztetési rendszer problémái közel-keleti és posztkommunista országokban	107
3.3. Területi és nemzetiségi érdekegyeztetéses önkormányzatiság magyarországi problémái.....	115
IV. A munkaügyi, a szociális és a gazdasági érdekegyeztetés.....	121
1. A gazdasági, szociális és munkaügyi érdekegyeztetés felépítésének és működésének általános vonásai.....	121
1.1. A töretlen polgári fejlődésű államokban.....	121
1.2. A gazdasági, szociális és munkaügyi érdekegyeztetés intézményesülésének helyzete a polgárosodó közép-kelet-európai régióban	128
2. Az általános munkaügyi érdekegyeztetés rendszere.....	133
2.1. Az érdekegyeztetés alanyai és a koalíció fogalma, valamint a koalíció szabadsága.....	133
2.2. A koalíciós szervezetek és szövetségek országos és helyi szerveződésének struktúrája és a koalíciós kapcsolatok szervezeti rendszere az EK egyes tagállamaiban.....	134
2.2.1. Tripartit rendszerek.....	134
2.2.2. Bipartit rendszerek.....	142
2.2.3. Az Európai Közösség országaiban kialakult érdekegyeztetés főbb irányzatainak összegző értékelése.....	144
2.3. Az általános munkaügyi érdekegyeztetés rendszere a magyar jogi szabályozásban	148
3. Az érdekegyeztetés intézményrendszere a foglalkoztatástámogatásban s a munkaügyi igazgatásban	163
3.1. Általános kitekintés.....	163
3.2. Az érdekegyeztetés szerepe a foglalkoztatástámogatási és a munkaerőpiaci szervezeti rendszerben	164
3.2.1. Az EU tagállamok körében.....	164
3.2.2. Magyarországon.....	166

3.3. Az érdekegyeztetés szerepe a munkaügyi felügyelet rendszerében	170
3.3.1. A nyugat-európai államokban	170
3.3.2. Magyarországon	173
3.4. Az érdekegyeztetés és a munkaügyi hivatal szerepe a gazdasági okból történő tömeges felmondásnál	174
4. A vállalat-, és üzemirányításban történő munkavállalói részvétel és érdekképviselés	176
4.1. Általános kitekintés	176
4.2. A kereskedelmi társaságok vezető testületiben fennálló munkavállalói részvétel	177
4.3. Üzemi tanács és üzemi alkotmány	178
5. A társadalombiztosítási önkormányzat, mint az érdekviszonyok és az érdekegyeztetés érvényesítésének az eszköze	183
5.1. A történeti előzmények általános vonásairól röviden a téma hazai aktualitása vetületében	183
5.2. A nyugat-európai társadalombiztosítás szervezetének önkormányzati modellje	186
5.2.1. A nyugat-európai tb szervezet általános vonásai	186
5.2.2. A betegbiztosítás intézményrendszerének általános karaktere	189
5.2.3. A balesetbiztosítás és intézményrendszerének általános karaktere	196
5.2.4. A nyugdíjbiztosítás szervezetének alapvonásai a nyugat-európai országokban	201
5.2.5. „Jövedelemforrás szerinti” biztosítási rendszer munkahely és foglalkozási alapon	204
5.2.6. A szabad nyugdíjbiztosítás	209
5.3. Az 1992 és 1998 közötti magyar társadalombiztosítási önkormányzat jellege és ellentmondásos vonásai	210
5.4. A magyar társadalombiztosítási szervezeti rendszerének megújításának lehetséges módjai	219
6. Érdekegyeztetés a gazdasági szférában	223
6.1. A fogyasztói/felhasználói érdekvédelem versenyjogi és termékfelelősségi-fogyasztóvédelmi eszközei	223
6.2. A gazdasági érdekegyeztetés intézményrendszere	229
6.2.1. Általános kérdések	229

6.2.2. A mezőgazdasági termékhivatali rendszer és az ott folyó érdekegyeztetés.....	230
6.2.3. A magyar mezőgazdasági érdekegyeztetés rendszere....	235
V. Érdekegyeztetés a környezet-, a természet-, a település- és a közvagyon védelme terén	239
1. Környezet-, és a természetvédelmi érdekegyeztetés	239
1.1. A problémák általában és azok körülhatárolása	239
1.2. A speciális környezet-, és természetvédelmi érdekegyeztetési rendszer felépítése	242
2. Település-, és létesítményvédelmi, valamint fejlesztési érdekegyeztetés.....	244
VI. Összefoglalás.....	249